

Fenomenul vagabondajului stradal în rândul minorilor reprezintă una din provocările societății, relevând-o drept un fenomen social îngrijorător, ce necesită identificarea și inițierea unor măsuri concrete de diminuare a lui. Termenul de „copii în situații de stradă” este folosit de Convenția Națiunilor Unite asupra Drepturilor Copilului prin Comentariul General nr. 21 (2017) cu privire la copiii în situații de stradă, care definește acești copii ca fiind: *a) copii care depind de stradă pentru a trăi și/sau a munci fie singuri, fie cu alți copii sau cu familia; și (b) o populație mai mare de copii care au format legături puternice cu spații publice și pentru care strada joacă un rol vital pentru identitatea și viața lor de zi cu zi.*

Categoria **copiii străzii** a fost inclusă în Legea nr. 140/ 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, în articolul 8, care numește situațiile în care un copil se află în risc, situații ce pot constitui caracteristici întâlnite în cazul copiilor în situații de stradă (*de ex., lit. c) copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția; lit. f) copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă; lit. g) părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului sau lit. h) copiii au fost abandonati de părinți).*

În evidența Serviciul de Asistență Stradală din subordinea Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului se află 30 de copii, dintre ei, 11 minori sunt din municipiul Chișinău și 19 minori sunt din republică (mun. Bălți, or. Telenești, Anenii Noi, Criuleni, Cahul, Edineț, Glodeni). Pe parcursul lunilor iunie – iulie SAS a fost frecventat de 16 minori, total: 62 de vizite. Din numărul total de beneficiari, 12 copii sunt beneficiari activi, care frecventează Serviciul mai des (minorul din or. Telenești în luna iunie are 9 vizite, iar în luna iulie – 12 vizite). Cu o frecvență mai redusă sunt 11 minori, iar 7 copii din numărul total de beneficiari sunt cu comportament delincvent.

Stigmatizarea legată de COVID-19 i-a lăsat pe unii copii mai vulnerabili la violență și suferință psihosocială. Riscurile ce țin de protecția copiilor iau amploare. În perioada stării de urgență Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale, zilnic au vizitat adăposturile improvizate ale copiilor în situații de stradă, oferind produse de protecție individuală (măști, dezinfectanți, mănuși) precum și consiliere și ghidare. Drept rezultat, cel puțin 5 copii care prezentau simptome de răceală sau alte afecțiuni au fost plasați în instituțiile medicale pentru tratament medical și după caz, testați la infecția Covid-19.

Majoritatea copiilor care sunt în vizorul Serviciului de asistență stradală au diverse dependențe (în special de droguri sintetice sub formă de săruri). De aici și tulburările grave de comportament care se manifestă în special prin agresiune fizică, precum lovirea atât a semenilor, trecătorilor sau a obiectelor (mașini, piese de mobilă etc.), și verbală precum utilizarea unui limbaj abuziv și licențios.

O mare parte din copiii străzii au adoptat un comportament predelicvențial și delicvent, datorat situațiilor limită cu care se confruntă. Agresivitatea și violența sunt manifestate pentru a obține hrană sau adăpost, uneori putere asupra grupului. Luate în ansamblu, aceste situații constituie o provocare pentru personal și, respectiv, fluctuația angajaților implicați în activități cu copiii în situație de stradă este foarte mare.

Astfel DMPDC, pe parcursul lunilor iunie - iulie a întreprins un șir de măsuri de prevenire și combatere a vagabondajului stradal și dependenței stradale în rândul minorilor, cum ar fi:

- Elaborat și propus pentru consultări publice proiectul de Decizie „Cu privire la operarea unor modificări în Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/20 din 24.07.2018 „Cu privire la instituirea Serviciului Asistență Stradală”, în scopul consolidării și extinderii spectrului de servicii prestate de către Serviciul Social Asistență Stradală copiilor în situații de stradă.
- Înaintarea demersurilor către consiliile locale (12) cu solicitarea implicării factorilor de decizie, Procuratura Generală (7), Direcțiile de asistență socială din raioane (12), primăriile vizate (13).
- Organizarea și desfășurarea activităților instructiv-educative și profilactice la distanță (135) cu copiii din Centrele comunitare, cu implicarea diferitor actori sociali (Inspectorate de Poliție, Asociații Medicale Teritoriale, Organizații neguvernamentale, fețe bisericești, etc.), la care au participat 1432 de copii.
- Cursuri de instruire pentru angajații DMPDC, în colaborare cu UPS „I. Creangă”, cu tematica „Medierea conflictelor între copii – copii, copii – părinți, părinți – părinți”.
- Organizarea seminarului de instruire pentru angajații DMPDC și cadrele didactice din Gimnaziul-Internat nr. 3, în colaborare cu DGETS, cu tema „Prevederile cadrului legislativ privind lucrul cu copiii aflați în situație de risc și instrumentarea dosarelor de către instituția de tip rezidențial”, la care au participat 22 de specialiști.
- Organizarea sesiunii de instruire pentru angajații DMPDC cu genericul „Supervizarea în asistența socială” pentru 42 de angajați.

- Razii teritoriale în comun cu IP în scopul depistării copiilor aflați în situații de stradă, care cerșesc, vagabondează, care sunt fără supravegherea maturilor (112).
- Vizite periodice în locațiile în care copiii în situație de stradă se află, de obicei, cel mai des (un mini-bus asigură zilnic transportarea acestor copii la Centrul de zi al Serviciului).
- Ședințe săptămânale pentru studierea și identificarea soluțiilor pentru fiecare copil aflat în dificultate (8).
- Ședințe intersectoriale pentru identificarea vulnerabilităților și consolidarea eforturilor în soluționarea problemelor (5).
- Serviciului de asistență stradală și Echipa mobilă a acestuia distribuie copiilor măști și soluții de dezinfectare a mâinilor, precum și realizează activități elementare de instruire asupra măsurilor de profilaxie a COVID-19 în rândul acestor copii.
- Evaluarea necesităților de instruire ale personalului implicat în asistența copiilor în situații de stradă și planifică pentru luna august cursuri de instruire (64 de ore academice), inclusiv cu suportul societății civile.
- Organizarea acțiunilor de sensibilizare și responsabilizare a părinților/ reprezentanților legali cu privire la responsabilitatea pe care o poartă față de fiecare copil, în special dacă aceștia se regăsesc în situație de risc, precum aflarea în situații de stradă.
- Lansarea Campaniei de prevenire și combatere a cerșitului în stradă cu genericul: **„Nu le mai da bani! Ajutați-ne să-i protejăm!”**.
- Elaborarea, o dată la 2 săptămâni, a Planului de activitate al grupului de lucru privind diminuarea modului de viață stradal al copiilor din mun. Chișinău, cu acțiuni concrete.
- Raportarea săptămânală privind rezultatele raziiilor efectuate (nr. de razii, nr. de cazuri identificate, acțiunile întreprinse, instituțiile competente implicate în cazurile vizate).
- Recepționează, înregistrează și transmite sesizările privind încălcarea drepturilor copilului către ATL (art. 7, a) din Legea nr. 140 /2013 privind „Protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”).

În scopul combaterii vagabondajului stradal și dependenței stradale în rândul minorilor este nevoie de intervenție profesionistă la nivel multidisciplinar cu implicarea tuturor actorilor sociali implicați în acest proces. DMPDC în continuare va întreprinde următoarele acțiuni:

- va elabora un Plan de acțiuni privind respectarea cerințelor pe timp de pandemie conform Hotărârii Comisiei extraordinare de sănătate publică a municipiului Chișinău nr. 14 din 29 iulie 2020;
- va asigura Serviciul de asistență stradală cu necesarul de săpun, detergenți, dezinfectanți, substanțe biodistructive, echipament de protecție personală (halate, mănuși, măști, covorașe cu dezinfectant) pentru asigurarea condițiilor de control și minimizarea răspândirii infecției Covid-19;
- va organiza instruirea personalului din Serviciu privind activitatea în condițiile epidemiologice nefavorabile provocate de COVID-19, despre măsurile de prevenire a infectării cu COVID-19 și a practicilor de igienă și siguranță;
- va completa sistematic Registrul de evidență a copiilor aflați în situații de risc (art. 9, pct. 5 din Legea 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți);
- va desfășura razii în teritoriu în comun cu IP pentru a identifica copiii aflați în condiții de stradă, care cerșesc, vagabondează, care sunt fără supravegherea maturilor;
- va colecta sistematic informații referitoare la numărul copiilor în situații de stradă pentru a eficientiza măsurile de intervenție și protecție a copiilor;
- va organiza activități cu caracter socio-cultural pentru copiii și tinerii ce se află în situație de risc;
- va colabora cu autoritățile tutelare teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor aflați în condiții de stradă, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun;
- va coopera intersectorial în domeniul protecției copilului prin obținerea și transmiterea informațiilor și a documentelor necesare pentru identificarea, evaluarea, acordarea asistenței și stabilirea statutului copiilor;
- va participa la activitatea echipelor multidisciplinare în procesul de evaluare inițială și complexă a situației copilului la solicitarea autorității tutelare locale, precum și la elaborarea și implementarea Planului individualizat de asistență;
- va informa săptămânal PMC referitor la copiii identificați în situații de stradă și măsurile întreprinse.